

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1997-1998

10 maart 1998

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heren Gilbert Vanleenhove, Louis Bril, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh,
mevrouw Nelly Maes en de heer Joachim Coens –**

betreffende de programmatie van het werk van Vlaamse toondichters

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur en Sport
uitgebracht door mevrouw Mieke Van Hecke**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Louis Bril.

Vaste leden : de heer Joachim Coens, mevrouw Kathleen Helsen, de heer Hugo Marsoul, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Mieke Van Hecke ;

de heren Louis Bril, Jozef Browaeys, Marino Keulen ;

mevrouw Kathy Lindekens, de heer Michiel Vandenbusche, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh ;

de heren Frank Creyelman, Emiel Verrijken ;

mevrouw Nelly Maes ;

de heer Jos Stassen.

Plaatsvervangers :

de heren Eddy Schuermans, Walter Vandenbossche, Gilbert Vanleenhove, Marc Van Peel, Hugo Van Rompaey ;

de heren Freddy Feytons, mevrouw Marleen Vanderpoorten, de heer Dirk Van Mechelen ;

de heren Peter De Ridder, André Van Nieuwkerke, Tuur Van Wallendael ;

de heren Pieter Huybrechts, Felix Strackx ;

de heer Herman Lauwers ;

de heer Jos Geysels.

Zie :

946 (1997-1998)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

– Nr. 2 : Amendementen

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Cultuur en Sport besprak op 5 maart 1998 het voorstel van resolutie van de heren Gilbert Vanleenhove, Louis Bril, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh, mevrouw Nelly Maes en de heer Joachim Coens betreffende de programmatie van het werk van Vlaamse toondichters.

I. Toelichting door de heer Gilbert Vanleenhove, mede-indiener van het voorstel van resolutie

De heer Gilbert Vanleenhove verwijst voor de aanleiding van deze resolutie naar de bespreking van het decreet houdende de regeling van de erkenning en subsidiëring van professionele muziekensembles, concertorganisaties, muziekensembles, muziekeducatieve organisaties en festivals, het Muziekcentrum van de Vlaamse Gemeenschap, het subsidiëren van muziekprojecten en compositieopdrachten en het verlenen van werkbeurzen (Stuk 903 (1995-1996) – Nr. 3). Hij wees er toen op dat de Vlaamse regering een zeer belangrijke taak heeft bij het promoten van Vlaamse muziekwerken. In die zin zou het normaal zijn dat wanneer de Vlaamse regering een bepaald concert organiseert, minstens het werk van één Vlaams componist op het programma staat. Hij heeft deze verplichting dan ook opgenomen in de voorliggende resolutie.

Daarnaast werd in de resolutie een aanbeveling ingeschreven aan de Vlaamse provincie- en gemeentebesturen en de Vlaamse openbare instellingen om eenzelfde houding aan te nemen wanneer zij zelf concerten organiseren.

De indiener is er van overtuigd dat de ontsluiting, bekendmaking en promotie van Vlaamse toondichters kansen biedt voor de valorisatie en hervalorisatie van muziekwerken uit het verleden, maar ook tot ontplooiing en verrijking van hedendaagse toondichters. Als de Vlaamse overheid de eigen creaties niet promoot, wie zal dit dan wel doen? Hij weet dat in de Scandinavische landen, maar ook in Nederland, IJsland, enzomeer, belangrijke inspanningen worden gedaan om het publiek, maar ook buitenlandse orkesten en ensembles, kennis te laten maken met muziekwerken van eigen bodem.

Hij besluit dat het Vlaams Parlement met het muziekdecreet een belangrijke aanzet daartoe heeft gegeven. De voorliggende resolutie kan dit verder ondersteunen door het eigen muzikale erfgoed te promoten en jong talent nieuwe kansen kan geven. Hij hoopt dat hiermee het Vlaamse muzikale leven de plaats krijgt die het verdient.

Het zou dan ook terecht zijn mocht deze resolutie samen met het zogenaamde muziekdecreet in het Vlaams Parlement behandeld kunnen worden.

II. Bespreking

Mevrouw Kathy Lindekens stelt dat zij geen behoefte heeft aan een diepere en een meer duidelijke Vlaamse profilering zoals de resolutie weergeeft. Een dergelijke opstelling kan immers ten koste gaan van de openheid die men naar buiten toe moet tonen en ontwikkelen. Zij is het er wel volledig mee eens dat men initiatieven moet nemen om het eigen culturele erfgoed te ontsluiten.

Zij heeft ook vragen bij de verplichting die deze resolutie wil opleggen. Een verplichting grijpt immers sterk in op het artistieke repertoire van een concert. Als een programmator bijvoorbeeld in het kader van een Bach-jaar een themaconcert wil organiseren rond deze componist, dan zou de verplichte opvoering van een Vlaamse toondichter hier totaal haaks op staan. Dezelfde opmerking geldt bij de organisatie van een multi-cultureel concert, enzovoort. De spreker meent dat men daarom niet van een verplichting, maar van stimulering gewag moet maken. Bovendien zou men ook beter de nodige budgetten vrijmaken om de ontsluiting van Vlaamse muziekwerken mogelijk te maken.

De heer Felix Strackx verklaart dat zijn fractie de resolutie mee onderschrijft. Hij meent dat de tekst van de resolutie een toepassing is van het 'eigen volk eerst'-principe dat zijn fractie telkens vooropstelt. Het is voor hem belangrijk dat de resolutie ook van toepassing is op de populaire muziek omdat de term 'toondichter' ook gebruikt wordt in de populaire muzieksector.

Mevrouw Nelly Maes werpt op dat deze resolutie eigenlijk de zwakte van Vlaanderen aantoonde. In de buurlanden zou een dergelijke resolutie een overbodigheid vormen omdat de uitvoering van eigen componisten in die landen als 'normaal' wordt beschouwd. Deze componisten blijven bekend omdat ze voortdurend worden opgefrist met eigentijdse vertolkingen. In Vlaanderen is dit helemaal niet of zeer weinig het geval. Het is dan ook logisch dat de Vlaamse componisten niet doorbreken op internationale podia. Zij steunt dan ook volledig de resolutie omdat deze niet alleen nobel, maar tevens vanzelfsprekend is.

Zij wenst de opmerking van mevrouw Kathy Lindkens betreffende de verplichting te weerleggen. Zij geeft toe dat een verplichting het enthousiasme bij de uitvoerders van het opgelegde werk eerder zal bekoelen, maar meent dat dit niet opweegt tegen de waardering die de Vlaamse componisten vandaag ontzegd wordt. Deze verplichting kan immers juist aansporen tot het ontdekken en herontdekken van deze werken opdat men de waarde ervan zou inzien.

Met betrekking tot het aandringen bij de Vlaamse regering en de provincie- en gemeentebesturen en de VOI's tot het brengen van eigen Vlaamse componisten, is zij van mening dat dit uitdrukkelijker zou moeten worden opgenomen.

De heer Jos Stassen beaamt het belang van het valoriseren van de Vlaamse componisten, maar heeft vragen bij de praktische toepassing van het verplichtende gedeelte van de resolutie. Hij vraagt of de resolutie zo ver gaat dat bijvoorbeeld een Russisch orkest dat in het kader van het Festival van Vlaanderen een programma brengt van eigen bodem, daarbovenop een Vlaams werk moet brengen. Het mag volgens hem ook niet de bedoeling zijn dat de resolutie een toepassing zou zijn van het 'eigen volk eerst'-principe.

Mevrouw Mieke Van Hecke stelt vast dat vooral de verplichting van de resolutie ter discussie staat. Iedereen is het erover eens dat Vlaamse componisten te weinig aan bod komen en dat men via stimulansen hieraan iets moet doen. De resolutie gaat ook niet zover dat men zou opleggen welk muziekwerk moet worden opgevoerd. De programmator staat het immers totaal vrij een werk te kiezen.

Bovendien wijst zij erop dat de resolutie uitdrukkelijk de regering "verzoekt" de verplichting op te leggen. Het Vlaams Parlement vraagt dus aan de regering in de mate van het mogelijke rekening te houden met de resolutie. Als dit verzoek niet wordt opgevolgd, kan het Vlaams Parlement de regering ter verantwoording roepen en de ministers vragen waarom zij van de resolutie afwijken. Deze verantwoording kan, wanneer het bijvoorbeeld gaat om een thema-avond in het kader van een Bach-jaar, volledig terecht zijn. De verplichting van de resolutie is dus duidelijk geen decretale verplichting.

Mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh vindt deze laatste opmerking volledig terecht. Zij wenst ook een nuance aan te brengen ten aanzien van deze ensembles en orkesten die juist wel de Vlaamse muziekwerken willen brengen, maar op onwil stuiten van de organisatoren die deze werken niet

populair genoeg vinden. In die zin gaat het vooral om de hedendaagse componisten. Zij wijst erop dat als de Vlaamse overheid deze toondichters niet brengt, deze hedendaagse componisten nooit zullen worden gebracht.

Ook de heer Hugo Marsoul gaat akkoord met deze bekommernissen en uitdrukkelijk met de opmerking van mevrouw Van Hecke. Hij stelt echter vast dat de discussie vrij krampachtig verloopt wanneer het gaat om de profilering van de Vlaamse identiteit en het verplichtende karakter. In die zin zou de resolutie kunnen worden aangepast. Zo kan men bijvoorbeeld denken aan een verplichting van een Vlaams muziekwerk, wanneer er meerdere componisten worden gebracht.

De heer Gilbert Vanleenhove wenst de tussenkomst van mevrouw Van Hecke te benadrukken. Hij beaamt de opmerking van mevrouw Maes dat de resolutie eigenlijk overbodig zou moeten zijn. De praktijk toont echter aan dat deze resolutie noodzakelijk is. Anderzijds kan hij niet helemaal akkoord gaan met het bezwaar van mevrouw Lindkens om Vlaamse componisten te brengen bij thema-avonden en dergelijke. De spreker meent dat dit kan worden opgelost door bijvoorbeeld een Vlaams componist een opdracht te geven een hommage te schrijven aan de betrokken thema-componist zodat dit perfect in het programma kan worden opgenomen.

Over de profilering van de Vlaamse identiteit stelt de spreker dat het de bedoeling van de resolutie is om de fierheid over de Vlaamse identiteit te laten blijken, maar dat dit zeker geen negatie inhoudt van de openheid ten aanzien van andere culturen. De fierheid over de eigen Vlaamse identiteit hoeft immers geen hinderpaal te zijn voor de openheid naar andere culturen toe. De bescherming van de verscheidenheid van de culturen verrijkt juist de internationalisering van de samenleving.

De heer Joachim Coens wenst te verduidelijken dat de resolutie ook een signaal geeft aan de Vlaamse componisten als appreciatie voor het werk dat zij verrichten.

De heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, uit zijn sympathie voor deze resolutie. De Vlaamse toondichters verdienen terecht meer aandacht. Hij verwijst hierbij naar het verzelfstandigen van het VRT-orkest en -koor waarbij één van de motivaties was dat de Vlaamse componisten zeker zouden worden uitgevoerd. Er zijn trouwens ook budgetten voorzien voor compo-

sitieopdrachten, CD-opnames en dergelijke van eigen Vlaamse componisten.

Hij meent dat de bekommernissen die in de discussie werden naar voren gebracht, terecht zijn en heeft enkele voorstellen om de formulering van de resolutie in die zin aan te passen. Zo is het begrip identiteit voor hem geen verworvenheid, maar is het een dynamisch proces dat voortdurend een herformulering krijgt. De Vlaamse identiteit moet daarom niet beschermd, maar verder ontwikkeld worden.

De minister is tevens van mening dat men ook rekening moet houden met enig realisme. Men kan immers meer eisen van de eigen Vlaamse gezelschappen en ensembles die men zelf subsidieert, dan van de buitenlandse orkesten en ensembles. Daarom is een nuancering van de resolutie ook in die zin aangewezen.

En tot slot stelt de minister dat deze resolutie omwille van zijn aard door een consensus zou moeten gedragen worden, zonder betwisting tussen de democratische fracties.

De heer Gilbert Vanleenhove meent dat de opmerkingen van de minister helemaal niet in tegenspraak zijn met de resolutie. Hij beaamt evenwel dat deze resolutie het best ondersteund kan worden door een brede consensus en zeker geen aanleiding mag geven tot een interpretatie van het 'eigen volk eerst'-principe. Hij is dan ook bereid de tekst van de resolutie aan te passen.

III. Amendering van het voorstel van resolutie en stemming

De heren Gilbert Vanleenhove, Joachim Coens, Louis Bril, mevrouw Nelly Maes, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh en de heer Jos Stassen dienen twee amendementen in die de resolutie verduidelijken en tegemoet komen aan de bezorgdheden die tijdens de bespreking werden geformuleerd (Stuk 946/2).

Het *eerste* amendement strekt ertoe in de eerste overweging de woorden "dieper en duidelijker mag en moet profileren" te vervangen door "*in openheid verder moet ontwikkelen*".

Het *tweede* amendement strekt ertoe in het eerste gedeelte van het beschikkende gedeelte de woorden "het uitvoerende ensemble" te vervangen door "*door een door haar erkend ensemble*".

Beide amendementen worden met 10 stemmen tegen 1 aangenomen.

De aldus aangepaste resolutie betreffende de programmatie van het werk van Vlaamse toondichters wordt met 10 stemmen bij 1 onthouding aangenomen.

De verslaggever,

Mieke VAN HECKE

De voorzitter,

Louis BRIL

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Het Vlaams Parlement,

– overwegende

- 1° dat de Vlaamse Gemeenschap onafgebroken haar eigen identiteit in openheid verder moet ontwikkelen ;
- 2° dat het eigen culturele erfgoed een bijzonder belangrijk onderdeel vormt van de Vlaamse identiteit ;
- 3° dat het Vlaamse muziekrepertoire wezenlijk deel uitmaakt van de Vlaamse culturele identiteit ;
- 4° dat de ontsluiting, bekendmaking en promotie van het Vlaamse muziekrepertoire zowel kansen biedt tot (her)valorisatie van musicalia uit het verleden als tot ontplooiing en artistieke verrijking van hedendaagse componisten en hun œuvre ;

– verzoekt de Vlaamse regering

- 1° bij concertuitvoeringen op initiatief van de Vlaamse overheid door een door haar erkend ensemble de verplichting op te leggen minstens één compositie van een Vlaams toondichter te programmeren ;
 - 2° er bij de Vlaamse provincie- en gemeentebesturen en bij de Vlaamse openbare instellingen op aan te dringen eenzelfde houding aan te nemen wanneer zij zelf concerten organiseren.
-